

Euroopa Liidu
Nõukogu

Brüssel, 26. juuni 2023
(OR. en)

11082/23

LIMITE

COJUR 26
CFSP/PESC 927
RELEX 794
COEST 385

MENETLUSE TULEMUS

Saatja:	Nõukogu peasekretariaat
Saaja:	Delegatsioonid
Eelmise dok nr:	10354/1/23 REV 1
Teema:	Nõukogu järeldused Rahvusvahelise Kriminaalkohtu kohta Rooma statuudi vastuvõtmise 25. aastapäeva puhul

Delegatsioonidele esitatakse lisas nõukogu järeldused Rahvusvahelise Kriminaalkohtu kohta Rooma statuudi vastuvõtmise 25. aastapäeva puhul.

NÕUKOGU JÄRELDUSED**RAHVUSVAHELISE KRIMINAALKOHTU KOHTA ROOMA STATUUDI
VASTUVÕTMISE 25. AASTAPÄEVA PUHUL**

1. Rooma statuudi vastuvõtmise 25. aastapäeval tähistavad Euroopa Liit ja selle liikmesriigid Rahvusvahelise Kriminaalkohtu olulist panust võitlusse karistamatuse vastu kõige raskemate kuritegude puhul, mis valmistavad muret kogu rahvusvahelisele üldsusele. Täna kinnitab nõukogu taas oma vankumatut toetust Rahvusvahelisele Kriminaalkohtule tema keskses rollis tagada ohvritele õiglus kõigis tema jurisdiktsiooni alla kuuluvates olukordades.
2. Euroopa Liit on olnud kõnealuse kohtu kindel toetaja alates selle loomisest. Rahvusvaheline Kriminaalkohus kui maailma esimene ja ainuke alaline kõige raskemate rahvusvaheliste kuritegude uurimiseks ja nende eest vastutusele võtmiseks loodud rahvusvaheline kohus on tõendus rahvusvahelise kogukonna otsusekindlusest teha lõpp kõige koledamate kuritegude toimepanijate karistamatusele ja edendada vastutuse kultuuri nii riiklikul kui ka rahvusvahelisel tasandil.
3. Rooma statuudi 25. aastapäev on ainulaadne võimalus teha kokkuvõtte Rahvusvahelise Kriminaalkohtu paljudest saavutustest ning kinnitada taas Euroopa Liidu toetust selle tulevikule. Kohtu tegevuses, sealhulgas eeluurimistes, uurimistes ja kohtumenetlustes, tehakse jätkuvalt märkimisväärsed edusamme. Praegu on Rahvusvaheline Kriminaalkohus seotud 17 olukorraga kõikjal maailmas ning menetlustes on rekordiliselt palju kohtuasju.
4. Kõik olukorrad, kus on toime pandud rahvusvahelisele üldsusele muret tekitavad kõige raskemad kuriteod, väärivad meie ülimat tähelepanu. Nõukogu on veendunud, et kooskõlas vastastikuse täiendavuse põhimõttega tagab Rahvusvaheline Kriminaalkohus ohvritele kõikjal õigluse.
5. Euroopa mandril möllab sõda. Nõukogu kinnitab taas oma 2022. aasta detsembri järeldusi, milles käsitletakse vastutusele võtmist kõige raskemate kuritegude eest, mis on toime pandud seoses Venemaa agressioonisõjaga Ukraina vastu.

6. Nõukogu toonitab kohtu tähtsat rolli jõhkrate kuritegude ohvrite jaoks õigluse jaluleseadmisel, andes neile võimaluse teha oma hääl kuuldavaks seeläbi, et nad saavad osaleda kohtuprotsessidel, neile antakse abi ja mõistetakse välja hüvitised neile tekitatud kahju eest. Kohtu loodud ohvrite sihtfond on aidanud kümneid tuhandeid ohvreid füüsilise ja psüühilise rehabilitatsiooni ning materiaalse toega. Nõukogu kutsub osalisriike ja ka teisi tungivalt üles jätkuvalt ohvrite sihtfondi toetama.
7. Nõukogu tuletab meelde kodanikuühiskonna põhjapanevat rolli Rahvusvahelise Kriminaalkohtu asutamisel ja toimimisel ning ohvrite õiguskaitse kättesaadavuse toetamisel. Sel aastal tähistatakse ka inimõiguste kaitsjaid käsitleva ÜRO deklaratsiooni vastuvõtmise 25. aastapäeva. Nõukogu kohustub kaitsma kodanikuühiskonna tegutsemisruumi, muu hulgas reageerides õiguslaste jõupingutuste eesliinil olevate inimõiguste kaitsjate vastu suunatud ähvardustele.
8. Karistamatuse vastase võitluse juhtimisel peab Rahvusvaheline Kriminaalkohus suutma töötada sõltumatult ja erapooletult. Euroopa Liit on jätkuvalt pühendunud koostööle kõigi osalisriikide ja teiste partneritega kogu maailmas, et seda kohut toetada ning säilitada ja austada kohtu sõltumatust ja Rooma statuudi terviklikkust. Igasugune oht kohtu, selle töötajate ja Rahvusvahelise Kriminaalkohtu tööga seotud isikute vastu on vastuvõetamatu.
9. Euroopa Liit on pühendunud Rahvusvahelise Kriminaalkohtu tõhusale toimimisele. 2006. aastal sai ELi esimene piirkondlik organisatsioon, kes sõlmis selle kohtuga koostöölepingu. Täielik koostöö Rahvusvahelise Kriminaalkohtuga on kohtu tõhususe eeltingimus. Nõukogu märgib, et koostööst keeldumine on Rahvusvahelise Kriminaalkohtu jaoks tõsine väljakutse.
10. Nõukogu kutsub kõiki riike üles tagama täieliku koostöö kohtuga, muu hulgas seni täitmata vahistamismääruste kiire täitmise kaudu, ning sõlmima vabatahtlikke kokkuleppeid. Ohvrite ja tunnistajate kaitse ja ümberpaigutamine, ajutine ja lõplik vabastamine ning karistuste täideviimine on rahvusvahelise kriminaalmenetluse lahutamatu osa ning asjaomane koormus tuleks osalisriikide vahel õiglaselt jagada, sealhulgas vajaduse korral vabatahtlike koostöölepingute kaudu.

11. Rahvusvahelise Kriminaalkohtu Rooma statuudi põhimõtted ja selle toimimist reguleerivad põhimõtted on ELi põhimõtete ja eesmärkidega täielikult kooskõlas. Nõukogu on pühendunud oma jõupingutuste jätkamisele ja uuendamisele, et edendada Rooma statuudi universaalsust ja säilitada selle terviklikkus. Euroopa Liit kutsub neid riike, kes seda veel teinud ei ole, sealhulgas ELi kandidaatriike tungivalt üles Rooma statuuti kiiresti ratifitseerima või sellega ühinema ning tegema lõpu kõige raskemate kuritegude karistamatusele. EL kutsub ka osalisriike üles kaaluma kas Rooma statuudi muudatuste ratifitseerimist või heakskiitmist, lähtuvalt nende riiklikest nõuetest.
12. Nõukogu jätkab oma jõupingutusi, et suurendada Rahvusvahelise Kriminaalkohtu aspekti arvestamist Euroopa Liidu sise- ja välispoliitika valdkondades, et tagada sidusus ja teha see rahvusvahelist humanitaarõigust, inimõigusi, rahu tagamist ja konfliktide lahendamist käsitlevate liidu arutelude lahutamatuks osaks, ning kinnitab veel kord oma tahet anda kohtule pidevat diplomaatilist tuge selleks, et see saaks oma volitusi tulemuslikult täita. Sellega seoses tunnustab nõukogu ELi inimõiguste eriesindaja volituste ja töö erilist keskendumist rahvusvahelise humanitaarõiguse järgimise edendamisele ja rahvusvahelise kriminaalõiguse toetamisele ning tervitab eriesindaja jätkuvat rõhuasetust nendele küsimustele.
13. Nõukogu tunnistab, et on oluline anda kohtule vajalikud ja jätkusuutlikud rahalised vahendid tagamaks, et selle organid saaksid kindlalt ja järjepidevalt täita oma vastavaid ülesandeid kõigis kohtu üldiste volitustega hõlmatud olukordades. Nõukogu kutsub kõiki Rooma statuudi osalisriike üles tasuma oma osamaksud täies mahus ja õigeaegselt ning tasuma viivitamata kõik võlgnetavad summad.
14. Kohtu toimimise läbivaatamise protsess on ainulaadne võimalus tugevdada rahvusvahelise kriminaalõiguse süsteemi ning muuta kohus tõhusamaks ja tulemuslikumaks. Nõukogu tunnustab kohtu poolt üles näidatud pühendumust kogu selle protsessi vältel. Nõukogu innustab Rahvusvahelist Kriminaalkohtu ja osalisriike jätkama asjakohaste soovitude hindamist ja rakendamist, austades nõuetekohaselt kõnealuse kohtu prokuröride ja kohtunike sõltumatust. Euroopa Liit pöörab erilist tähelepanu hea valitsemistava ja tervisliku töökultuuri edendamisele, mis tagab ka kaasatuse ja soolise võrdõiguslikkuse. Nõukogu võtab teadmiseks soolise võrdõiguslikkuse poliitika tugevdamise Rahvusvahelises Kriminaalkohtus uue soolise võrdõiguslikkuse ja töökoha kultuuri strateegia kaudu.

15. Nõukogu tunnustab ja julgustab veelgi kohtu jõupingutusi soolise ja vanuselise perspektiivi integreerimiseks oma uurimis-, prokuratuuri- ja õigusalasesse töösse. Nõukogu innustab kohut veelgi tugevdama sooteadlike ja lapsekesksete lähenemisviiside integreerimist tõendite kogumisse.
16. Nõukogu tuletab meelde, et Rahvusvaheline Kriminaalkohus on viimase võimaluse kohus, mis täiendab, mitte ei asenda riiklikke kohtuid. Seetõttu toonitab nõukogu, kuivõrd tähtis on riiklike jurisdiktsioonide ja kohtu täiendavus ja koostöö, mis on Rooma statuudi üks kõige olulisematest aspektidest. Sellega seoses rõhutab nõukogu ELi genotsiidivastase võrgustiku rolli sellise koostöö tõhustamisel ja parimate tavade vahetamise hõlbustamisel ELi liikmesriikide vahel. EL innustab osalisriike võtma vastu vajalikud siseriiklikud õigusaktid, milles määratletakse rahvusvahelised kuriteod, luuakse või tugevdatakse sõjakuritegudele spetsialiseerunud üksusi ning tugevdatakse riikidevahelist koostööd.
17. Euroopa Liit rõhutab, et on äärmiselt oluline valida kohtusse kõige kõrgema kvalifikatsiooniga kohtunikud ja ametnikud õiglaste, läbipaistvate ja tulemuspõhiste valimiste teel kooskõlas Rooma statuudiga, et tagada kohtuotsuste kvaliteet ning suurendada veelgi usaldust institutsiooni suutlikkuse ja erapooletuse vastu õigusemõistmise tagamisel. Nõukogu innustab osalisriike järgima kohtunikukandidaatide esitamisel rangeid ja läbipaistvaid riiklikke ametisse nimetamise menetlusi. Usaldusväärne ja läbipaistev valimisprotsess, sealhulgas taustakontroll, on äärmiselt oluline, et tagada kohtu legitiimsus.
18. Rooma statuudi vastuvõtmise 25. aastapäev annab võimaluse edendada karistamatuse vastast võitlust kõige raskemate kuritegude puhul ning tugevdada õigusriigi põhimõtet. Nõukogu tunnustab osalisriikide jõupingutusi tähistada seda aastapäeva mitmesuguste üritustega, mis toimuvad kogu maailmas rahvusvahelise kriminaalõiguse edendamise auks. Euroopa Liit ja selle liikmesriigid jätkavad teadlikkuse suurendamist Rahvusvahelisest Kriminaalkohtust ja Rooma statuudist. Euroopa Liit kasutab võimalust korrata oma vankumatut pühendumust Rahvusvahelise Kriminaalkohtu sõltumatusele ja erapooletusele ning selle kesksele rollile ülemaailmses võitluses karistamatuse vastu.